

Bruxelles, 15.11.2013
COM(2013) 809 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**Al treilea raport privind punerea în aplicare de către Ucraina a Planului de acțiune
privind liberalizarea vizelor**

I. Introducere

Dialogul dintre UE și Ucraina privind vizele, în cadrul căruia se examinează condițiile de eliminare a obligativității vizelor pentru cetățenii Ucrainei care călătoresc în UE, a fost lansat la 29 octombrie 2008. Planul de acțiune privind liberalizarea vizelor (PALV)¹ a fost prezentat Ucrainei de către Comisie la 22 noiembrie 2010. PALV stabilește pentru Ucraina o serie de criterii de referință precise structurate în patru secțiuni² de aspecte relevante în vederea adoptării unui cadru legislativ, politic și instituțional (faza 1) și a punerii în aplicare a acestuia într-un mod eficace și durabil (faza 2).

Comisia a prezentat Parlamentului European și Consiliului rapoarte periodice cu privire la punerea în aplicare a PALV. **Primul raport privind progresele înregistrate** de Ucraina la punerea în aplicare a Planului de acțiune privind liberalizarea vizelor a fost prezentat la 16 septembrie 2011³.

Cel de al doilea raport privind progresele înregistrate de Ucraina la punerea în aplicare a Planului de acțiune privind liberalizarea vizelor a fost emis la 9 februarie 2012³. În aprilie 2012 a avut loc o reuniune a înalților funcționari în cadrul căreia a fost prezentat cel de al doilea raport privind progresele înregistrate și au fost discutate etapele următoare ale procesului.

Ucraina și-a prezentat cel de al treilea raport privind progresele înregistrate la data de 22 iulie a anului curent și a transmis o actualizare la data de 11 octombrie, data-limită pentru luarea în considerare a noilor evoluții legislative. În septembrie 2013, au avut loc misiuni de evaluare a tuturor celor patru secțiuni, cu implicarea a nouă experți. La 27 septembrie a avut loc o reuniune a înalților funcționari cu Ucraina.

Prezentul **raport al Comisiei** este cel de-al treilea raport privind progresele înregistrate în prima fază a PALV. Raportul conține o evaluare cuprinzătoare și consolidată din partea Comisiei a progreselor înregistrate de Ucraina în atingerea criteriilor de referință stabilite pentru prima fază a PALV și legate de instituirea cadrului legislativ, politic și instituțional.

În afară de criteriile de referință din PALV, aspectele legate de reforma sistemului judiciar și a procuraturii sunt monitorizate în alte cadre de dialog, cum ar fi dialogul informal privind sistemul judiciar, lansat în februarie 2013, Comitetul de cooperare, Consiliul de cooperare, summituri, precum și în contextul punerii în aplicare a agendei de asociere.

II. Evaluarea măsurilor din cele patru secțiuni ale Planului de acțiune privind liberalizarea vizelor

¹Document al Consiliului SEC(2011) 1076 final.

²Cele patru secțiuni sunt: (1) securitatea documentelor, inclusiv datele biometrice, (2) migrația neregulamentară, inclusiv readmisia, (3) ordinea și siguranța publică și (4) relațiile externe și drepturile fundamentale.

³ SWD 2012 (10) final.

Sectiunea 1 – Securitatea documentelor, inclusiv datele biometrice

Evaluare generală

Cadrul legislativ de bază (legislația primară) a fost în mare parte pus în aplicare. Au fost adoptate planuri de acțiune pentru introducerea pașapoartelor biometrice conforme cu normele Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI) și pentru eliminarea treptată a pașapoartelor neconforme cu normele OACI.

Comisia consideră că Ucraina îndeplinește în mare parte criteriile de referință stabilite în secțiunea 1. Urmează să fie clarificată utilizarea amprentelor digitale ca o caracteristică obligatorie pentru pașapoarte biometrice și nu au fost încă adoptate regulamentele necesare pentru instituirea procedurilor de eliberare.

Observații detaliate

- **Adoptarea unui cadru juridic pentru eliberarea de pașapoarte internaționale biometrice care pot fi citite automat, cu respectarea deplină a celor mai înalte standarde ale OACI, pe baza gestionării sigure a identității (registru de stare civilă și documentele primare) și ținând cont de protecția adecvată a datelor cu caracter personal**

La 20 noiembrie 2012 a intrat în vigoare o lege-cadru⁴ adoptată prin care s-a creat un registru demografic unic de stat și s-a stabilit o listă de date care vor fi colectate și utilizate în vederea eliberării de documente de identitate sau de călătorie utilizând caracteristici pe bază de date biometrice. Legea introduce 14 tipuri de documente biometrice de identitate, de călătorie și de ședere pentru ucraineni, străini și apatrizi, inclusiv pașaportul internațional și pașaportul intern, acesta din urmă fiind cartea de identitate utilizată ca principal document justificativ pentru solicitarea unui pașaport internațional.

Legea stabilește majoritatea normelor de bază care reglementează emiterea unui document de călătorie conform standardelor OACI (principiul „o persoană, un document”, neprelungirea perioadei de valabilitate, norme privind protecția datelor care indică scopul pentru care datele sunt colectate, stocate și utilizate etc.). În ceea ce privește elementele biometrice care trebuie colectate, legea specifică în mod clar fotografia digitalizată și semnătura, dar menționează amprentele digitale doar ca un element suplimentar și opțional, fără o referire exactă la degetul de la care ar trebui prelevate și fără a indica excepțiile care sunt considerate adecvate și procedurile care ar trebui să fie respectate. Sunt necesare indicații clare cu privire la

⁴ Legea Ucrainei nr. 5492 privind registrul demografic unic și documentele care confirmă cetățenia ucraineană, identitatea persoanei și statutul special al acesteia.

amprentele care urmează să fie prelevate și stocate în pașaport. De asemenea, trimiterea din lege la recomandările OACI trebuie să fie formulată într-un mod mai detaliat.

Vor trebui adoptate măsuri de punere în aplicare privind procedurile de eliberare și specificații tehnice suplimentare, ca urmare a suspendării celor adoptate în martie 2013. S-ar putea profita de această ocazie pentru a simplifica și a raționaliza procedura de solicitare.

- **Adoptarea unui plan de acțiune care să conțină un calendar pentru introducerea completă a pașapoartelor internaționale biometrice conforme cu standardele OACI, inclusiv la consulatele Ucrainei din străinătate, și pentru eliminarea treptată și integrală a pașapoartelor neconforme cu standardele OACI**

Un plan de acțiune pentru eliminarea treptată a pașapoartelor neconforme cu standardele OACI a fost adoptat deja în 2011. Acesta conține o serie de măsuri și de acțiuni care urmează să fie întreprinse până la 24 noiembrie 2015 și prevede că eliminarea trebuie să aibă loc treptat, în funcție de emiterea documentelor biometrice, dar nu oferă niciun calendar pentru introducerea documentelor biometrice.

În ceea ce privește introducerea pașapoartelor biometrice conforme cu standardele OACI, la 11 septembrie 2013 a fost adoptat un plan de acțiune pentru perioada 2013-2016, care trebuie evaluat după punerea la dispoziție a unei traduceri în limba engleză.

- **Instituirea unor programe de formare și adoptarea unor coduri de etică pentru combaterea corupției, adresate funcționarilor tuturor autorităților publice care se ocupă de pașapoarte internaționale, pașapoarte interne și alte documente primare**

Serviciul de stat pentru migrație din cadrul Ministerului Afacerilor Interne este organismul responsabil cu administrarea registrului și eliberarea pașapoartelor internaționale și a altor documente de identitate.

Un cod de etică axat pe integritatea serviciilor publice, declarațiile de avere și normele privind denunțatorii a fost adoptat deja în 2011, iar un alt cod, cu un caracter general, pentru funcționarii organismelor de afaceri interne din Ucraina a fost adoptat în 2012⁵. Rămâne de văzut dacă sunt necesare actualizări, având în vedere modificările ulterioare survenite în

⁵ Ordinul Ministerului Afacerilor Interne al Ucrainei nr. 155 din 22 februarie 2012 de adoptare a normelor de conduită și etică profesională pentru personalul organismelor de afaceri interne din Ucraina. Ordinul abordează problema conflictelor de interese și prevenirea corupției.

cadrul juridic general în materie de combatere a corupției (pentru mai multe detalii, a se vedea secțiunea 3).

Divizia anticorupție a fost înființată în cadrul Serviciului de stat pentru migrație în aprilie 2012 pentru a combate și a preveni corupția. Un plan de acțiune anual pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor de corupție este aprobat de șeful Serviciului de stat pentru migrație.

Deși nu există un program specific de formare pentru funcționarii care se ocupă de pașapoarte internaționale, mai multe cursuri interne de formare avansată și specializată pentru funcționarii Serviciului de stat pentru migrație au fost concepute în colaborare cu universități și s-au desfășurat deja în anul curent (iunie 2013). Cursurile constau într-un program de o săptămână, temele abordate sunt legate de combaterea corupției și datele biometrice, iar prezentările sunt susținute de divizia anticorupție.

Conținutul cursurilor pare cuprinzător și contribuie la creșterea gradului de conștientizare de către funcționarii publici a corupției și a sancțiunilor aplicate.

Eficacitatea măsurilor va trebui să fie evaluată în continuare după începerea emiterii documentelor biometrice.

Secțiunea 2 – Imigrația neregulamentară, inclusiv readmisia

Evaluare generală

În ceea ce privește **gestionarea frontierelor**, au fost puse în aplicare toate legile necesare alături de cadrul instituțional, inclusiv furnizarea de cursuri de formare și punerea la dispoziție a unor coduri de etică pentru combaterea corupției. Schimbul interinstituțional de informații ar trebui să fie îmbunătățit prin posibilitatea de a realiza schimb de informații la nivel regional și local.

În ceea ce privește **gestionarea migrației**, Ucraina a stabilit o bază cuprinzătoare pentru un sistem eficient de gestionare a migrației, iar cadrul legislativ a fost pus în aplicare.

În ceea ce privește **azilul**, baza legislativă există, de asemenea, în mare parte, iar ea corespunde standardelor europene și internaționale, deși sunt necesare unele îmbunătățiri suplimentare, în special în ceea ce privește extinderea definiției protecției subsidiare și temporare și dispozițiile privind asistența medicală pentru solicitanții de azil. Cadrul instituțional a fost în cea mai mare parte creat, însă trebuie alocate mai multe resurse pentru punerea în aplicare a legislației.

Observații detaliate în funcție de domeniul de politică

Sectiunea 2 / tema 1 – Gestionarea frontierelor

- **Adoptarea tuturor măsurilor necesare pentru punerea în aplicare a programului de aplicare a legii în ceea ce privește dezvoltarea frontierei de stat și conceptul de refacere și dezvoltare a Serviciului de Pază a Frontierei de Stat, până în 2015 în ambele cazuri, care să cuprindă și un cadru juridic pentru cooperarea interinstituțională între Serviciul de Pază a Frontierei, agențiile de aplicare a legii și alte agenții implicate în gestionarea frontierelor și care să permită Serviciul de Pază a Frontierei să participe la depistarea și investigarea criminalității transfrontaliere în coordonare cu toate autoritățile competente de aplicare a legii**

Cadrul legislativ a fost deja instituit prin Legea privind controlul de frontieră, în vigoare din decembrie 2010, și prin modificările aduse altor acte legislative existente. În ultimii doi ani, doar o serie de modificări minore au fost aduse legislației frontaliere. Una dintre acestea, adusă unor dispoziții relevante ale noului Cod de procedură penală, a afectat competența Serviciului de Pază a Frontierei de Stat, care și-a pierdut dreptul de a desfășura proceduri penale preliminare, parchetul fiind cel care deține controlul procedural (atribuirea sarcinilor). În faza de punere în aplicare, va fi necesar să fie clarificate consecințele exacte asupra capacităților Serviciului de Pază a Frontierei de Stat ca autoritate efectivă de aplicare a legii în scopul combaterii infracționalității transfrontaliere.

Demarcarea frontierelor de stat a început la frontiera Ucraina-Rusia în noiembrie 2012 și a progresat în mod substanțial la frontiera Ucraina-Moldova (s-a finalizat 95 % din frontieră, însumând 1 163 km, inclusiv 88 % din segmentul transnistrean). Frontiera Ucraina-Moldova urmează să fie finalizată până la sfârșitul anului 2013. Pentru frontiera cu Belarus nu au început încă lucrările, dar, în iunie 2013, Ucraina și Belarus au semnat un protocol asupra schimbului de note de ratificare referitoare la acordul privind frontiera de stat încheiat între cele două țări încă din mai 1997. Se speră că documentul va lansa lucrările practice pentru demarcarea frontierei Ucraina-Belarus. În pofida lipsei unei demarcări, există un mecanism de control al frontierei și frontierele sunt sub controlul autorităților competente din ambele țări.

În ceea ce privește cooperarea internațională, în prezent Serviciului de Pază a Frontierei de Stat își dezvoltă în mod activ relațiile cu autoritățile țărilor vecine și cu alți actori din domeniul frontierelor internaționale. Activitatea de dezvoltare a continuat și este orientată în prezent într-o măsură tot mai mare spre realizarea cooperării practice. S-au realizat progrese semnificative, în special în domeniul monitorizării comune a frontierelor pe bază de acorduri bilaterale cu țările vecine: un acord cu Ungaria este în vigoare încă din mai 2012, iar unul cu Rusia, încă din februarie 2012. Cooperarea cu Frontex a continuat în cadrul noului plan de cooperare pentru perioada 2013-2015, cu accent pe operațiunile comune, analiza de risc, schimbul de informații, formarea personalului și cooperarea tehnologică.

Cooperarea interinstituțională este unul dintre domeniile care necesită în continuare atenție. Au fost luate primele măsuri, dar cooperarea interinstituțională eficientă – în special, schimbul de informații – este încă limitată exclusiv la cel mai înalt nivel al organizațiilor. Este de maximă importanță să se recunoască valoarea adăugată a cooperării interinstituționale nu numai pentru Serviciul de Pază a Frontierei de Stat, ci și pentru celelalte autorități implicate în prevenirea criminalității transfrontaliere, și să se ia în considerare cu atenție, inclusiv din punct de vedere legislativ, dacă există în continuare obstacole inutile. Schimbul de informații la nivel interinstituțional are loc prin intermediul Centrului analitic și de control virtual, care asigură legătura dintre unitățile specificate ale Serviciului de Pază a Frontierei de Stat, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe, Serviciul de Stat pentru Migrație, Serviciul Vamal de Stat, Serviciul de Securitate și Agenția Națională a Funcționarilor Publici, rolul de coordonator revenind Serviciului de Pază a Frontierei de Stat. Centrul a emis rapoarte analitice comune pe baza cărora conducerea Serviciului de Pază a Frontierei de Stat și Serviciul Vamal de Stat au luat decizii în domeniul protecției frontierelor.

- **Adoptarea unei strategii naționale de gestionare integrată a frontierelor și a unui plan de acțiune pentru punerea în aplicare eficace a acesteia, care să conțină un calendar și obiective specifice pentru dezvoltarea în continuare a legislației, a organizării, a infrastructurii, a echipamentelor și care să prevadă resurse financiare și umane suficiente în domeniul gestionării frontierelor**

Au fost deja adoptate documente esențiale, o strategie aprobată în 2006 și un plan de acțiune pentru perioada 2007-2015, în scopul transformării Serviciului de Pază a Frontierei de Stat într-o agenție de aplicare a legii modernă, după model european. În iulie 2012, a fost adoptat un text privind reforma patrulilor mobile, iar în 2011 au fost adoptate strategiile („conceptele”) privind poliția și aviația maritimă.

Rezultatele obținute sugerează că, în general, conceptele menționate anterior sunt puse în aplicare cu succes (de exemplu, sarcinile de control la frontieră nu mai sunt efectuate în prezent cu ajutorul persoanelor aflate în serviciul militar și întregul personal al Serviciului de Pază a Frontierei de Stat lucrează pe bază de contract și beneficiază de o formare specializată pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu). În ceea ce privește aviația, au fost achiziționate aeronave suplimentare, iar piloții au fost instruiți în conformitate cu standardele OACI. În cazul resurselor maritime, proiectele au fost finalizate (a fost lansată nava de patrulare „Oral”), iar un nou concept de formare și un sistem postuniversitar sunt în curs de elaborare.

Un sistem interinstituțional integrat de comunicare și informare denumit „Arkan” este utilizat pentru controlul persoanelor, al vehiculelor și al bunurilor care traversează frontiera de stat. Acesta interconectează nouă ministere și agenții diferite, permite activități de informare și de sprijin funcțional și permite utilizatorilor să gestioneze baze de date, să aibă acces reciproc la informații și să facă schimb de informații în mod protejat și sigur. Deși „Arkan” este deja operațional, utilizarea sa este limitată, întrucât schimbul de informații interinstituțional între nivelul local și cel regional nu este posibil.

- **Dezvoltarea unor programe de formare și adoptarea unor coduri de etică pentru combaterea corupției, adresate special polițiștilor de frontieră, autorităților vamale și tuturor celorlalți funcționari implicați în gestionarea frontierelor**

Academia Serviciului de Pază a Frontierei de Stat și-a îmbunătățit în continuare nivelul și condițiile de formare. În ceea ce privește structura instituțională, a fost instituit un departament specific în cadrul Serviciului de Pază a Frontierei de Stat cu sarcini speciale de prevenire a corupției. În ceea ce privește învățământul, programa Academiei Serviciului de Pază a Frontierei de Stat include 114 ore de studii juridice privind combaterea corupției și codul de conduită pentru personalul responsabil cu gestionarea frontierelor. Există, de asemenea, o formare specială la nivel avansat pentru personalul de gestionare a frontierelor.

De asemenea, au fost puse în aplicare și alte măsuri: există un birou public pentru primirea reclamațiilor cetățenilor și o linie telefonică gratuită disponibilă 24 de ore din 24. Se află în desfășurare campanii anticorupție, inclusiv în colaborare cu anumite ONG-uri.

În ceea ce privește autoritățile vamale, Ministerul de Finanțe a consolidat, de asemenea, departamentul de securitate internă care se ocupă de cazurile de corupție. Acesta a primit competențe mai largi pentru a depista și preveni infracțiunile de corupție în domeniul vamal. Strategia vamală anticorupție include obiective de reducere a corupției în rândul personalului prin activități de prevenție și instituirea unei atitudini negative față de acceptarea mitei. În 2013, a fost inițiată operațiunea frontierelor de stat 2013 pentru a aborda problema.

Sectiunea 2 / tema 2 – Gestionarea migrației

- **Adoptarea unui cadru juridic pentru politica de migrație care să prevadă o structură instituțională eficace pentru gestionarea migrației, norme privind intrarea și șederea străinilor, măsuri pentru reintegrarea cetățenilor ucraineni (întoarcere voluntară sau în cadrul acordului de readmisie UE-Ucraina), monitorizarea fluxurilor de migrație, precum și măsuri de combatere a migrației neregulamentare (inclusiv procedurile de returnare, drepturile persoanelor care fac obiectul unor astfel de proceduri, condițiile de detenție, eforturile de a încheia acorduri de readmisie cu principalele țări de origine, detectarea pe teritoriul țării a migrantilor aflați în situație neregulamentară)**

O lege-cadru privind străinii și apatrizii a fost deja adoptată și este în vigoare din septembrie 2011. Aceasta include norme privind intrarea, șederea și returnarea. Ca urmare a recomandărilor anterioare ale Comisiei, alte cinci legi ulterioare au fost modificate prin includerea unor norme detaliate referitoare la procedura de expulzare, la documentele emise migrantilor și la competențele suplimentare ale Serviciului de Pază a Frontierei de Stat în domeniul returnării forțate. Au fost introduse norme operaționale suplimentare sub forma unor de regulamente prin care se clarifică mai bine procedurile de ședere legală.

Reintegrarea cetățenilor ucraineni readmiși sau returnați în mod voluntar este oficial parte a planului de acțiune privind integrarea care vizează atât migrații, cât și cetățenii proprii. Unele aspecte specifice (validarea formării profesionale obținute neoficial pe durata muncii în străinătate) au fost abordate în cadrul unor regulamente. Președintele a recomandat (în discursul public anual către Verkhovna Rada, iunie 2013) o abordare mai cuprinzătoare a reintegrării forței de muncă, însărcinând Ministerul Politicii Sociale cu elaborarea unui proiect de lege și a unui program național specific în acest sens. Normele de returnare voluntară au fost detaliate într-un regulament din 2012, dar ar fi utile specificații suplimentare cu privire la mecanism.

Expulzarea obligatorie sau forțată a unui migrant în situație neregulamentară presupune reținerea cetățeanului străin într-un centru de custodie pentru migrați pe perioada necesară pentru executarea hotărârii judecătorești de expulzare obligatorie. În conformitate cu dispozițiile relevante ale Legii din 2011 privind statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor⁶, această perioadă nu ar trebui să depășească 12 luni. Nu există dispoziții referitoare la posibilitatea de a introduce o acțiune în anulare împotriva hotărârii judecătorești de reținere administrativă într-un centru de custodie pentru migrați, cu excepția cazului când aceasta este cuplată cu o cale de atac pe fond, și anume împotriva hotărârii de expulzare⁷; autoritățile de aplicare a legii trebuie doar să informeze Parchetul în termen de 24 de ore.

În ceea ce privește capacitatea instituțională, Serviciul de Stat pentru Migrație este principala agenție de punere în aplicare și de coordonare în materie de migrație. Acesta a fost înființat în 2011 și a devenit complet operațional, dispunând de 199 de funcționari la sediul central și 5 133 de funcționari în birourile regionale; se are în vedere angajarea a încă 1 500 de persoane care ar urma să se ocupe de migrația neregulamentară. Serviciul are competențe atât în domeniul migrației legale, cât și în cel al migrației neregulamentare, deși în acesta din urmă (în ceea ce privește reținerea, de exemplu), dat fiind caracterul său civil, trebuie să implice instituțiile de aplicare a legii.

În ceea ce privește readmisia, Ucraina a încheiat acorduri de readmisie cu Uniunea Europeană (în vigoare de la 1 ianuarie 2008). Un protocol de punere în aplicare a fost semnat cu Austria; negocieri pentru protocoale similare sunt în curs de finalizare cu Republica Cehă, Polonia și Estonia și în desfășurare cu alte 12 state membre. Un nou acord cu Rusia, care acoperă readmisia accelerată, a fost semnat și a intrat în vigoare în 2013. Sunt în desfășurare negocieri cu alte țări (state din Balcanii de Vest, Elveția și Islanda). Comitetul mixt de readmisie UE-Ucraina s-a reunit în mai 2012 și a luat act de faptul că nu au existat probleme majore în ceea ce privește punerea în aplicare practică a acordului, discutând o serie de aspecte tehnice.

- **Adoptarea unei strategii naționale de gestionare a migrației pentru punerea în aplicare eficace a cadrului juridic privind politica de migrație și a unui plan de**

⁶ Articolul 30 alineatele (3) și (4) din Legea privind statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor din 2011.

⁷ A se vedea, în special, articolul 183-5 alineatul (2) și articolul 256 alineatul (9) din Codul de procedură administrativă.

acțiune, care să conțină un calendar, obiective specifice, activități, rezultate, indicatori de performanță și resurse umane și financiare suficiente

Strategia privind migrația și azilul a fost adoptată la 30 mai 2011. Aceasta cuprinde tendințe, principii și priorități, precum și un plan de acțiune în care sunt stabilite activitățile, calendarul și autoritățile responsabile. Au fost create o comisie interimară interinstituțională, având sarcina de a pune în aplicare politica în domeniul migrației, și un consiliu de coordonare, având sarcina de a coordona activitățile prevăzute în planul de acțiune.

- **Instituirea unui mecanism pentru monitorizarea fluxurilor de migrație, pentru elaborarea cu regularitate a unui profil al migrației actualizat pentru Ucraina, cu date referitoare atât la migrația legală, cât și la migrația ilegală, precum și pentru crearea unor organisme responsabile de colectarea și analizarea datelor referitoare la numărul de migrați și la fluxurile de migrație**

Pe baza unei rezoluții a Cabinetului de Miniștri din 2012 este în curs de creare un mecanism de monitorizare a fluxurilor de migrație, ca subsistem al sistemului „Arkan” (sistemul de informare interinstituțional integrat, a se vedea tema 1 de mai sus cu privire la gestionarea frontierelor). Au fost elaborate obiectivele și structura mecanismului.

Profilurile de migrație sunt actualizate periodic; cel mai recent a fost elaborat deja în 2012 (emis în 2013) sub conducerea Serviciului de Stat pentru Migrație care a beneficiat de sprijinul activ al experților OIM.

În ceea ce privește analiza riscurilor, pe baza unei strategii adoptate în 2011 este încă în curs de elaborare o metodologie de combatere a migrației neregulate prin intermediul unui centru de analiză și contact. În prezent, toată activitatea este desfășurată de unitatea analitică din cadrul Serviciului de Stat pentru Migrație, care colectează datele statistice și alte date manual, fără sprijin informatic din partea agențiilor competente.

Secțiunea 2 / tema 3 – Politica în domeniul azilului

- **Adoptarea unor acte legislative în domeniul azilului, în conformitate cu standardele internaționale (Convenția de la Geneva din 1951 cu Protocolul de la New York) și standardele UE, în vederea creării bazelor protecției internaționale (inclusiv ale formelor subsidiare de protecție), a normelor procedurale de examinare a cererilor de protecție internațională și a drepturilor solicitanților de azil și ale refugiaților**

Din 2011 este în vigoare o lege-cadru privind refugiații și persoanele care au nevoie de protecție subsidiară și temporară. Aceasta constituie un temelie juridic solid pentru procedurile de azil, care corespunde, în general, standardelor europene și internaționale. Cu toate acestea, unele aspecte necesită încă îmbunătățiri, având în vedere că, în pofida recomandărilor anterioare ale Comisie și ale ICNUR emise într-un raport de țară din luna iulie a anului

curent⁸, legea nu a fost modificată. Mai precis, ar trebui ca definiția protecției complementare și a protecției temporare să fie extinsă, iar ca îngrijirile medicale necesare – cel puțin asistența medicală de urgență – să fie asigurate gratuit solicitanților de azil. Referitor la ultimul aspect, Serviciul de Stat pentru Migrație a întocmit deja un proiect. Ca urmare a recomandărilor formulate, în 2012 au fost luate măsuri pentru alinierea altor acte legislative cu legea-cadru, prin instituirea a diferite drepturi pentru persoanele care beneficiază de protecție temporară și subsidiară (educație, sănătate, alocații familiale, servicii sociale etc.).

În ceea ce privește procedura de azil, există, de asemenea, o lege în vigoare, deși sunt necesare unele îmbunătățiri, în special în ceea ce privește termenul pentru introducerea unei căi de atac, care este stabilit în prezent la cinci zile, chiar dacă, potrivit autorităților ucrainene, acesta nu este aplicat în mod strict de către instanțele judecătorești. De asemenea, ar trebuie menționate în mod specific informațiile despre țara de origine. Trebuie clarificate aspecte cum ar fi dreptul la servicii de interpretare, confidențialitatea audierilor, furnizarea motivelor de respingere și de inadmisibilitate a cererilor de azil. În sfârșit, trebuie detaliate normele referitoare la reținere, în special în ceea ce privește necesitatea unui mandat judecătoresc.

În ceea ce privește asistența judiciară, există o lege privind asistența judiciară gratuită care urmează să se aplice începând cu 2014, după cât se pare inclusiv prin intermediul unor „clinici juridice” care pun avocați și la dispoziția cetățenilor străini și a solicitanților de azil; finanțarea nu este însă clarificată în întregime. Cu toate acestea, legea prevede numai asistența judiciară pentru cetățenii țărilor cu care Ucraina a semnat un acord bilateral privind asistența judiciară gratuită – o dispoziție care exclude *de facto* mulți solicitanți de azil de la accesul la asistență judiciară gratuită.

Pe plan politic, în iulie 2012 a fost adoptat un plan de acțiune privind integrarea refugiaților și a persoanelor care au nevoie de protecție suplimentară. Planul permite o abordare mai coordonată la nivelul diferitelor autorități, inclusiv Ministerul Politicii Sociale, dar pentru punerea sa în aplicare ar trebui rezolvate câteva aspecte importante, cum ar fi asigurarea unor fonduri bugetare.

Pe plan instituțional, Serviciul de Stat pentru Migrație este principala agenție guvernamentală competentă să adopte decizii privind solicitanții de azil. În vederea punerii în aplicare, numărul de angajați care se ocupă de solicitanții de azil ar trebui mărit, iar procesul decizional ar putea fi raționalizat. Relațiile cu societatea civilă și ICNUR nu s-au îmbunătățit semnificativ.

⁸ <http://www.refworld.org/docid/51ee97344.html>

Secțiunea 3 – Ordinea și siguranța publică

Evaluare generală

A fost instituit cadrul legislativ și politic pentru **prevenirea și combaterea criminalității organizate**. Au fost adoptate legea privind criminalitatea organizată, strategia aferentă („politica de stat”) și planul de acțiune, acestea fiind, în general, în conformitate cu standardele europene și internaționale.

Cadrul legislativ, politic și instituțional privind prevenirea și combaterea **traficului de persoane (TP)** este consolidat și corespunde, în general, standardelor europene și internaționale. Planul de acțiune pentru perioada 2012-2015 prevede o abordare globală pentru combaterea traficului de persoane.

În ceea ce privește **politica de combatere a corupției**, deși în ultimii doi ani au fost realizate progrese considerabile, sunt necesare în continuare îmbunătățiri suplimentare pentru completarea cadrului legislativ și politic.

În ceea ce privește **cooperarea între agențiile de aplicare a legii**, s-a îmbunătățit, în general, coordonarea, ceea ce a permis un schimb mai eficace de informații. Cadrul legislativ și politic pentru prevenirea și combaterea **spălării banilor** și a **finanțării terorismului** a fost instituit, iar el corespunde standardelor europene și internaționale. Ucraina a aderat la toate convențiile ONU și ale Consiliului Europei în domeniul ordinii și siguranței publice și la majoritatea convențiilor ONU și ale Consiliului Europei în domeniul luptei împotriva terorismului.

Ar trebui să fie luate măsuri suplimentare pentru obținerea de progrese în ceea ce privește încheierea de acorduri cu Europol, precum și cu Eurojust.

Cadrul legislativ și instituțional privind **protecția datelor** corespunde standardelor europene, deși încă sunt necesare unele ajustări pentru a extinde sfera de competență a autorității de supraveghere a protecției datelor.

Ucraina a instituit cadrul legislativ, politic și instituțional pentru **combaterea drogurilor**, iar acesta corespunde standardelor europene și internaționale.

Cadrul legislativ pentru **cooperarea judiciară în materie penală** a fost consolidat în continuare. Ucraina a ratificat deja cel de al doilea protocol adițional la Convenția Consiliului Europei privind asistența judiciară reciprocă în materie penală și a introdus dispoziții corespunzătoare în noul Cod de procedură penală.

În afară de criteriile de referință din PALV, este important de remarcat faptul că Ucraina a luat măsuri pentru reformarea sistemului judiciar, precum și a parchetelor, ceea ce este strâns legat de reforma constituțională.

Observații detaliate

Secțiunea 3 / tema 1 – Prevenirea și combaterea criminalității organizate, a terorismului și a corupției

- **Adoptarea unei strategii cuprinzătoare de combatere a criminalității organizate, precum și a unui plan de acțiune care să conțină un calendar, obiective specifice, activități, rezultate, indicatori de performanță și resurse umane și financiare suficiente**

Legea privind organizarea și principiile juridice ale luptei împotriva criminalității organizate, revizuită în 2011, constituie baza legislativă pentru combaterea criminalității organizate prin stabilirea unui cadru organizatoric general și prin crearea unui sistem de autorități de stat responsabile; competențele acestora și modalitățile de cooperare sunt prevăzute în lege. În plus față de lege, există o strategie („concept”) pentru politicile de stat în domeniul combaterii criminalității organizate care datează din octombrie 2011 și care este detaliată prin intermediul unui plan de acțiune adoptat în ianuarie 2012.

Cadrul legislativ pentru prevenirea și combaterea crimei organizate a fost completat prin aducerea unor modificări relevante la Codul penal și, în special, prin dispozițiile relevante din noul Cod de procedură penală care a intrat în vigoare la 19 noiembrie 2012. Codul de procedură penală conține dispoziții esențiale pentru combaterea criminalității organizate, în special norme detaliate pentru investigațiile sub acoperire, în timp ce Codul penal stabilește criteriile de încadrare ca infracțiune a criminalității organizată și prevede pedepse mai severe în acest sens. Protecția martorilor este consolidată și mai mult prin introducerea unor măsuri asigurătorii, deși ar fi de dorit să se introducă dispoziții specifice suplimentare privind cooperarea foștilor membri ai grupurilor infracționale cu autoritățile de aplicare a legii, prin instituirea unor programe specifice pentru stimularea și recompensarea cooperării acestora. În ceea ce privește procedurile penale, pentru a consolida și mai mult eficacitatea luptei împotriva crimei organizate, ar fi de recomandat să se introducă tipuri mai avansate de confiscare (confiscare extinsă, confiscare în lipsa unei condamnări, confiscarea valorii echivalente și, ulterior, crearea unei agenții independente de gestionare a activelor sechestrate și confiscate).

În ceea ce privește cadrul de politică, „conceptul” pentru politicile de stat, precum și planul de acțiune aferent sunt puse în aplicare cu scrupulozitate, iar obiectivele și termenele sunt respectate, o atenție deosebită fiind acordată analizei legislației relevante și a modificărilor ulterioare, precum și dezvoltării unui mecanism eficace de cooperare. În plus, se efectuează o analiză anuală sistematică a cauzelor și a condițiilor de influență, cu ajutorul unui registru unic al tuturor cercetărilor desfășurate în faza de urmărire penală, care a fost instituit în cadrul Parchetului General.

În sfârșit, în ceea ce privește structura instituțională, noul Cod de procedură penală subliniază clar rolul principal de coordonare și supraveghere al Parchetului, prevăzând cine are putere de decizie în cazul unui conflict. Autoritățile de stat special create pentru combaterea criminalității organizate – atât în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, cât și în cadrul Serviciului de Securitate – pot îmbunătăți în continuare sistemul autorităților de stat implicate în lupta împotriva criminalității organizate.

- **Adoptarea unei legi privind traficul de persoane și adoptarea unui plan de acțiune pentru punerea efectivă în aplicare a programului de stat pentru combaterea traficului de persoane, care să conțină un calendar, obiective specifice, activități, rezultate, indicatori de performanță și resurse umane și financiare suficiente**

Legea pentru combaterea traficului de persoane este în vigoare din octombrie 2011. Aceasta stabilește dispozițiile principale referitoare la prevenirea și combaterea traficului de persoane și ajutorul și la protecția acordată victimelor în conformitate cu standardele relevante existente la nivelul UE și la nivel internațional (Convenția Consiliului Europei). În ultimii doi ani, legea a fost completată cu diverse instrumente legislative care îmbunătățesc și consolidează în mod substanțial cadrul juridic și care preiau aproape în întregime recomandările formulate de Comisie în al doilea său raport privind progresele înregistrate.

În vederea punerii în aplicare a legii, au fost adoptate acte legislative secundare (rezoluții ale Cabinetului de Miniștri) prin care se introduc proceduri de recunoaștere standardizate pentru acordarea statutului de victime ale traficului de persoane (mai 2012) și prin care se instituie un mecanism național de interacțiune între agenții responsabili de combaterea traficului de persoane (august 2012). Obiectivul celui de al doilea set de dispoziții a fost să evite suprapunerile de competențe și să se instituie un sistem cuprinzător.

În ceea ce privește drepturile procedurale ale victimelor, anumite dispoziții noi privind protecția martorilor din noul Cod de procedură penală (în vigoare de la 19 noiembrie 2012) sunt relevante pentru victimele traficului de persoane (audieri cu ușile închise, cercetări desfășurate la distanță în faza de urmărire penală și proceduri judiciare la distanță). Drepturile procedurale ar putea fi consolidate în continuare prin intermediul unui sistem care să permită luarea de măsuri asigurătorii înainte de interviul cu victimele potențiale și care să asigure confidențialitatea încă din acest stadiu. În ceea ce privește victimele care sunt cetățeni străini, legislația privind statutul juridic al străinilor ar trebui completată astfel încât să le permită acestora să primească permise de ședere în urma recunoașterii statutului lor.

În mai 2012 a fost adoptat un plan de acțiune în care sunt stabilite măsuri până în 2015, alături de calendare, obiective, rezultate și indicatori de performanță specifici. Ajutorul pentru victime (reabilitare și asistență socială, judiciară, medicală și psihologică) urmează să fie consolidat printr-un sistem concret de monitorizare și printr-o mai bună coordonare. În ceea ce privește prevenirea, au fost programate campanii de informare și alte activități de

sensibilizare, cărora le-au fost alocate fonduri specifice de la buget. Au fost adoptate și prevăzute cu buget propriu programe avansate de formare pentru personalul guvernamental, inclusiv pentru funcționarii din prima linie. Cu toate acestea, alocarea bugetară pentru asistență ar putea fi mai precisă pentru a garanta resurse suficiente atât la nivel național, cât și la nivel local.

Din punct de vedere instituțional, Ministerul Politicii Sociale îndeplinește, din ianuarie 2012, rolul de coordonator național în materie de prevenire și au fost convenite metode de cooperare cu ONG-urile enumerate într-un memorandum de cooperare semnat în aprilie 2013 cu ONG-ul panucrainean „Coaliția împotriva traficului de persoane”. Ar trebui să fie instituit un sistem transparent de implicare a societății civile în furnizarea de servicii sociale pentru victimele traficului de persoane.

În ceea ce privește lupta împotriva traficului de persoane, procurorul urmează să coordoneze agențiile de aplicare a legii, iar din august 2013 există un departament separat în cadrul miliției având competențe specifice de investigare.

- **Adoptarea legislației privind prevenirea și combaterea corupției și crearea unei agenții anticorupție unice și independente; consolidarea coordonării și a schimbului de informații între autoritățile responsabile cu lupta împotriva corupției**

În urma adoptării, în aprilie 2011, a legislației de combatere a corupției, Ucraina a luat noi inițiative legislative (pachetele legislative din mai 2013), cu scopul de a prelua câteva din restul de recomandări formulate de Comisie și de Grupul de state împotriva corupției (GRECO). În același timp, ar trebui subliniat faptul că prin aducerea frecventă a unor modificări legislative fragmentate, în locul unei abordări strategice coerente a reformelor legislative, se creează riscuri grave pentru securitatea juridică și se poate îngreuna punerea în aplicare a politicilor anticorupție. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a îmbunătăți calitatea procesului legislativ, pentru a construi o abordare strategică cuprinzătoare bazată pe evaluări de impact solide și pentru a sensibiliza publicul cu privire la modificările legislative în curs.

În ceea ce privește cadrul de drept penal, se pot observa îmbunătățiri, cum ar fi clarificările suplimentare aduse domeniului de aplicare al infracțiunilor de corupție. De asemenea, a fost adoptată o lege de abrogare a articolelor din Codul infracțiunilor administrative referitoare la infracțiuni care atrag răspunderea penală pentru corupție activă sau pasivă. În 2012, au fost adoptate norme de conduită etică pentru toate persoanele autorizate să îndeplinească funcții în cadrul administrației centrale sau al administrațiilor locale.

În ceea ce privește sectorul privat, s-au înregistrat progrese prin introducerea răspunderii penale a întreprinderilor pentru infracțiuni de corupție săvârșite în interesul sau în beneficiul persoanelor juridice. Nu este foarte clar dacă și cum acoperă noua legislație răspunderea întreprinderilor în cazul lipsei supravegherii sau a controlului. Sancțiunile aplicate în prezent

persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru corupție în sectorul privat nu sunt suficient de disuasive. Un nou proiect de lege a fost înaintat Parlamentului în vederea măririi nivelului pedepselor, însă au fost menținute totuși pedepsele cu închisoarea pentru persoanele fizice, ca alternativă pentru infracțiuni mai puțin grave.

Monitorizarea strategiei naționale anticorupție pentru perioada 2011-2015 este una dintre sarcinile Comitetului Național Anticorupție. Planul de acțiune aferent (program de stat), care este coordonat de Ministerul Justiției, ar putea beneficia de pe urma actualizării măsurilor planificate în consultare cu societatea civilă și a alocării unor fonduri bugetare suficiente. Societatea civilă este reprezentată în cadrul Comitetului Național Anticorupție (o cincime din membrii acestuia). În practică însă, Comitetul Național Anticorupție nu s-a întrunit în ultimul an, iar o reprezentare autentică a societății civile în cadrul comitetului ar fi putut avea doar puține rezultate, în cazul în care ar fi avut vreun rezultat. De asemenea, GRECO a subliniat că persistă îndoielile în ceea ce privește capacitatea reală a Comitetului Național Anticorupție de „a îndeplini o funcție de monitorizare semnificativă”.

Prin noul Cod de procedură penală, care a intrat în vigoare la 20 noiembrie 2012, a fost consolidat rolul de supraveghere al procurorului în cadrul procedurilor penale. Se pare că este în curs de elaborare un nou act legislativ privind funcționarea autorităților de urmărire penală. Cu toate acestea, persistă îndoielile cu privire la măsura în care actuala structură instituțională oferă garanții adecvate de independență și eficiență, inclusiv în ceea ce privește specializarea autorităților de aplicare a legii și de urmărire penală în combaterea corupției, împărțirea sarcinilor și cooperarea concretă dintre acestea. GRECO a subliniat faptul că nu s-a dat încă pe deplin curs recomandărilor sale în ceea ce privește garanția independenței procurorilor față de intervențiile politice, recunoscând în același timp provocările constituționale și practice care împiedică adoptarea unei legislații reformate în domeniul autorităților de urmărire penală. Au fost adoptate noi modificări ale Codului penal și ale Codului de procedură penală, inclusiv dispoziții privind confiscarea valorii echivalente și confiscarea aplicată terților.

În ceea ce privește imunitatea, continuă să existe preocupări în ceea ce privește imunitatea parlamentarilor la proceduri penale și arestare, care induce riscul obstrucționării și al politizării procedurilor judiciare. Împotriva parlamentarilor nu pot avea loc proceduri penale (inclusiv investigații preliminare, percheziții, interceptări, acțiuni sub acoperire etc.) fără aprobarea Parlamentului. În acest fel se poate afecta grav eficacitatea și corectitudinea procedurilor penale și se poate crea o situație în care Parlamentul ia locul sistemului judiciar. De asemenea, există în continuare unele preocupări cu privire la imunitatea judecătorilor și a procurorilor la arestare sau reținere și, nu în ultimul rând, cu privire la procesul decizional pentru ridicarea imunității, care în prezent intră în atribuțiile Parlamentului. Un proiect de lege a fost prezentat în Parlament cu scopul de a încredința Consiliului Superior de Justiție competența de a ridica imunitatea judecătorilor și a procurorilor.

Cu toate că Ucraina are un sistem de declarare a averilor aplicabil funcționarilor publici, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a se asigura un mecanism de verificare solid și independent și un sistem de sancționare eficace, proporțional și disuasiv. Au fost create

mecanisme speciale de control intern în cadrul instituțiilor publice, iar Ministerul de Finanțe a fost desemnat ca instituție responsabilă cu verificarea declarațiilor de avere. Cu toate acestea, sunt necesare măsuri suplimentare pentru a se asigura că declarațiile de avere sunt depuse la o scară mai largă și că ele sunt accesibile în format electronic. De asemenea, încă nu este clar cum va fi organizată activitatea de verificare a Ministerului de Finanțe, ce metodologii și instrumente vor fi aplicate și cum va fi asigurată capacitatea ministerului de a-și îndeplini noua sarcină. De asemenea, autoritatea nu va avea competența de a aplica sancțiuni. Aceasta poate doar sesiza alte autorități sau organisme de aplicare a legii. Cooperarea între această autoritate de stat pentru venituri și taxe și alte organisme administrative și autorități de aplicare a legii în scopul verificării declarațiilor de avere trebuie să fie definită în mod clar. În ceea ce privește conflictele de interese, cu toate că este avut în vedere un control intern, nu există o verificare externă independentă. Regimul sancțiunilor trebuie să fie consolidat astfel încât să se asigure că pot fi puse în aplicare în timp util sancțiuni și măsuri disuasive pentru repararea prejudiciilor care au fost sau care ar putea fi aduse interesului public.

La jumătatea anului 2012 au fost adoptate dispoziții legislative privind un nou sistem electronic de achiziții publice. Există în continuare aspecte nerezolvate, cum ar fi necesitatea de a consolida în continuare transparența achizițiilor publice și de a raționaliza atribuirea contractelor de achiziții publice, îndepărtarea preocupărilor privind existența a numeroase excluderi din regimul achizițiilor publice și clarificarea domeniului de aplicare al „entităților contractante” cărora li se aplică normele privind achizițiile publice, în special în ceea ce privește întreprinderile de stat și întreprinderile de interes public. Pe masa de lucru a Parlamentului se află în prezent un proiect de lege care vizează sporirea transparenței cheltuielilor publice, inclusiv în ceea ce privește întreprinderile de stat.

Legislația ucraineană impune funcționarilor publici să raporteze cazurile de corupție și cuprinde dispoziții generale privind protecția denunțătorilor. În practică, protecția denunțătorilor pare a fi percepută mai degrabă în mod restrictiv (adică este limitată la cercetările penale). Ucraina a introdus o serie de dispoziții generale în mai multe regulamente sectoriale în vederea remedierii situației. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a extinde domeniul de aplicare al protecției și pentru a crea o cultură de încredere în mecanismele de raportare.

Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale este un domeniu în care există în continuare deficiențe semnificative. Este în curs de elaborare un proiect de lege în care sunt preluate restul recomandărilor formulate de GRECO.

La începutul anului 2013, GRECO a concluzionat că 11 din cele 25 de recomandări din primele două runde de evaluare comună nu au fost puse în aplicare în mod satisfăcător. Potrivit GRECO, cadrul juridic în ceea ce privește domeniile fundamentale, cum ar fi autoritățile de urmărire penală, reforma administrației publice și achizițiile publice, „nu este încă stabil, ceea ce conduce la o lipsă de securitate juridică și face ca măsurile de punere în aplicare necesare să fie lipsite de sens”.

- **Adoptarea unei strategii naționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului; adoptarea unei legi privind prevenirea finanțării terorismului**

În domeniul spălării banilor au fost realizate îmbunătățiri legislative semnificative în ultimii ani și se pare că a fost instituit un sistem eficace pentru asigurarea supravegherii politicii generale. În fiecare an este adoptat un plan de acțiune anual în care este descrisă în detaliu strategia națională pentru perioada până în 2015 (adoptată de Cabinetul de Miniștri). Planul de acțiune cuprinde măsuri concrete și responsabilitatea punerii în aplicare a acestora este alocată în mod clar anumitor instituții. Planul cuprinde, de asemenea, termene pentru diferitele măsuri.

Din punct de vedere instituțional, responsabilitățile de supraveghere a diferitelor sectoare sunt partajate, Unitatea de informații financiare deținând rolul principal. În Unitatea de informații financiare își desfășoară activitatea analiști de înaltă calificare care evaluează zilnic rapoartele primite de la entitățile raportoare. În ultimii ani au fost organizate programe de consolidare a capacității instituționale în beneficiul Unității de informații financiare și al altor organisme de aplicare a legii în domeniul spălării banilor.

Problemele nerezolvate în ceea ce privește sancțiunile pentru utilizarea abuzivă a informațiilor confidentiale și pentru manipularea pieței au fost, de asemenea, abordate în cadrul unor modificări legislative care au fost adoptate; utilizare abuzivă a informațiilor confidentiale și manipularea pieței se sancționează conform Codului de contravenții administrative sau Codului penal. Persoanele juridice care au fost găsite vinovate de astfel de infracțiuni sunt pasibile de sancțiuni financiare și de revocarea autorizației pe baza căreia își desfășoară activitatea pe piață.

Domeniile în care sunt necesare eforturi suplimentare țin de necesitatea de a include în legislație persoanele expuse politic și de a preciza faptul că spălarea banilor este o infracțiune de sine stătătoare, chiar dacă jurisprudența relevantă indică deja această direcție. În vederea obținerii unor rezultate mai bune în lupta împotriva criminalității economice la scară largă și în vederea depozării grupurilor infracționale de bunurile dobândite ilicit, ar trebui să se considere că spălarea banilor este mai mult decât o simplă asociere cu infractori în scopul ascunderii elementelor care dovedesc infracțiunea.

- **Adoptarea unui nou program strategic național de luptă împotriva drogurilor și a planului de acțiune aferent; ratificarea memorandumului de înțelegere cu OEDT**

Au fost instituite măsurile legislative, politice și instituționale relevante, în conformitate cu standardele europene și internaționale.

O strategie („concept”) pentru punerea în aplicare a politicii de stat privind prevenirea răspândirii dependenței de droguri și combaterea traficului de droguri, substanțe psihotrope și precursori pentru perioada 2011-2015, împreună cu un plan de acțiune pentru punerea în aplicare a acesteia sunt deja în vigoare din 2010. Există un concept pentru un sistem de monitorizare care datează din 2011, împreună cu un plan de acțiune ulterior adoptat în iulie 2012.

O serie de legi și regulamente au fost adoptate în vederea punerii în aplicare a respectivelor documente de politică.

La 28 august 2013 a fost aprobată, prin decret prezidențial, o nouă strategie împotriva drogurilor până în 2020. Aceasta asigură securitatea națională, dar acordă prioritate protecției drepturilor omului (simplificarea accesului la substanțe legale în scopuri medicale, accentul general pe asistență medicală și juridică, consolidarea profilurilor de prevenire). În acest scop, sistemul analitic de monitorizare ar trebui să permită persoanelor juridice să ofere tratament medical și să utilizeze substanțe medicamentoase în activitatea lor. Mediul universitar, ONG-urile și organizațiile internaționale, inclusiv Grupul Pompidou al Consiliului Europei, au fost consultate cu privire la proiectul de strategie.

În ceea ce privește cadrul instituțional, în 2011 a fost înființat Serviciul de Stat pentru Controlul Drogurilor ca principal organism (împreună cu cele șase birouri regionale înființate ulterior) responsabil cu punerea în aplicare a politicii antidrog. Serviciul de Stat pentru Controlul Drogurilor acționează nu numai în calitate de coordonator, ci și ca inițiator de măsuri pentru combaterea traficului de droguri, reducerea consumului de droguri, elaborarea unei abordări interinstituționale integrate, consolidarea reabilitării toxicomanilor și sensibilizarea publicului. Legea privind drogurile a fost modificată în martie 2013 pentru a clarifica atribuțiile de coordonare ale Serviciului de Stat pentru Controlul Drogurilor și relațiile acestuia cu alte părți interesate.

Cooperarea și coordonarea între agenții și instituții s-a îmbunătățit. Cu toate acestea, ar trebui alocate bugete clare pentru punerea în aplicare a măsurilor și pentru funcționarea structurilor instituționale, în special a birourilor regionale.

Memorandumul de înțelegere dintre Ucraina (Ministerul Sănătății) și Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie (OEDT) a fost încheiat în 2010 pentru o perioadă de cinci ani și este în vigoare de atunci, fără a fi necesară ratificarea. Acesta este pus în aplicare în mod continuu. Cooperarea este eficace (concretizată, de exemplu, prin schimburi periodice de

informații cu privire la noile tipuri de droguri, punerea în aplicare a unor noi protocoale în Ucraina cu privire la bolile infecțioase cauzate de consumul de droguri, înregistrarea de noi indicatori ai abuzului de droguri).

O lege care permite Ucrainei să se alăture Grupului Pompidou al Consiliului Europei este în prezent analizată de guvern. În ceea ce privește aspectele de aplicare a legii, Ucraina fiind nu doar o țară de tranzit, ci și o destinație finală pentru marijuana, opiu și droguri de sinteză (subutex), obiectivul consolidării investigațiilor este urmărit de Parchetul General, prin programe de formare a ofițerilor de poliție, printr-o mai amplă utilizare a agenților sub acoperire și prin crearea unei divizii speciale în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

- **Adoptarea convențiilor relevante ale ONU și ale Consiliului Europei în domeniile menționate anterior și al luptei împotriva terorismului**

Ucraina a aderat la toate convențiile ONU și ale Consiliului Europei relevante pentru domeniile menționate mai sus.

De asemenea, Ucraina a aderat la Protocolul din 2001 împotriva fabricării și traficului ilegale de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții. Aceasta a ratificat protocolul în aprilie 2013, iar în mai 2013 a adoptat modificările necesare la Codul penal, care au intrat în vigoare la 4 iulie 2013.

Secțiunea 3 / tema 2 — Cooperarea judiciară în materie penală

- **Adoptarea unui cadru juridic privind asistența judiciară reciprocă**

Cadrul legislativ în domeniul asistenței judiciare reciproce este în vigoare și este în conformitate cu standardele europene.

Astfel cum s-a arătat mai sus (a se vedea secțiunea 3/tema 1), Ucraina a pus în aplicare un proces de reformă a dreptului penal și a procedurii penale, care a condus la adoptarea unui nou Cod de procedură penală, în vigoare din noiembrie 2012. O lege privind asistența judiciară reciprocă a fost deja adoptată în iunie 2011. Noul Cod de procedură penală conține dispoziții specifice referitoare la principiile generale de cooperare internațională, oferă un temei juridic pentru asistența judiciară internațională și stabilește dispoziții corespunzătoare privind extrădarea, preluarea procedurilor penale, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțe din alte țări și transferul persoanelor condamnate.

În ceea ce privește cadrul instituțional, noul Cod de procedură penală a confirmat rolul Parchetului General și al Ministerului Justiției de autorități centrale pentru asistență judiciară internațională. Cererile de cooperare judiciară primite în timpul anchetelor desfășurate în faza de urmărire penală sunt evaluate de Parchetul General, iar cele primite în timpul procedurilor

judiciare, de Ministerul Justiției. Sunt admise în prezent contactele directe între autorități, cu excepția unor cazuri specifice în care autoritățile centrale își păstrează competența.

- **Ratificarea celui de Al doilea protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală**

Al doilea protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală a fost ratificat deja și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2012. Acesta conține totuși declarații și rezerve. Rezervele se referă la comunicarea prin poștă (articolul 16), observațiile transfrontaliere (articolul 17) și anchetele sub acoperire (articolul 19). Noul Cod de procedură penală și alte legi, cum ar fi Legea din 1993 privind criminalitatea organizată, cu modificările ulterioare, reglementează unele dintre situațiile pentru care au fost exprimate rezerve.

Deși rezervele Ucrainei nu periclitează nivelul cooperării internaționale, ar fi de dorit ca acestea să fie retrase în vederea îmbunătățirii cadrului de cooperare judiciară.

Dispoziții speciale din Al doilea protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală au fost incluse și în noul Cod de procedură penală: prezența reprezentanților autorităților străine în timpul activităților procedurale, audieri prin videoconferințe sau teleconferințe, informații cu privire la infracțiuni, transferul temporar al persoanelor deținute pe teritoriul părții solicitante, livrări supravegheate și echipe comune de anchetă.

- **Încheierea unui acord cu Eurojust**

Exista deja un proiect de acord cu Eurojust, care a fost deja parafat în decembrie 2011, iar în cadrul Parchetului General a fost deja înființat un punct de contact. Cu toate acestea, următorii pași spre semnarea acordului depind de rezultatele analizei efectuate de Eurojust cu privire la modificările aduse cadrului legislativ privind protecția datelor (a se vedea tema 4 referitoare la protecția datelor).

Sectiunea 3 / tema 3 – Cooperarea în materie de aplicare a legii

- **Instituirea de către Ucraina a unui mecanism adecvat de coordonare între agențiile naționale competente și a unei baze de date comune cu acces direct garantat în toată Ucraina**

Noul Cod de procedură penală și proiectul de lege privind noul Parchet General introduc schimbări majore, urmând astfel recomandările formulate în rapoartele precedente ale Comisiei. Recomandările respective se refereau la revizuirea competenței parchetului, astfel

încât acesta să fie informat imediat asupra tuturor infracțiunilor și, în caz de necesitate, să le poată încadra în categorii specifice de infracțiuni (criminalitate organizată) și să repartizeze cazul organismului competent, precum și la creșterea gradului de coordonare între autoritățile de aplicare a legii.

A fost creat un registru unificat (integrat) al cercetărilor desfășurate în faza de urmărire penală⁹ în care informațiile principale privind infracțiunile descoperite trebuie să fie înregistrate imediat (în termen de 24 de ore) după ce un organism de aplicare a legii a primit informații referitoare la o infracțiune. Cercetările desfășurate în faza de urmărire penală pot începe odată cu înregistrarea. Parchetul General supraveghează gestionarea registrului. De asemenea, în faza de urmărire penală, acesta poate să inițieze activități de cercetare, să atribuie cazuri autorității competente și să ia decizii de procedură, inclusiv coordonarea cererilor de asistență judiciară internațională. Codul de procedură penală prevede, de asemenea, o nouă unitate de cercetare, denumită „Biroul de stat pentru investigații”, care urmează să fie înființată. Aceasta va avea competența de a efectua cercetări de urmărire penală în cazul infracțiunilor săvârșite de funcționarii care dețin un statut special, judecători și personalul de aplicare a legii. În sfârșit, a fost creată o nouă funcție judiciară – judecătorul de instrucție. Acesta trebuie să emită autorizații pentru toate activitățile de cercetare care ar putea limita drepturile și libertățile cetățenilor (arest, percheziție la domiciliu, interogatorii etc.) și să exercite supravegherea procedurală a investigațiilor. În ceea ce privește competențele specifice ale Parchetului în coordonarea cercetărilor cu privire la infracțiunile comise de grupurile organizate, Parchetul General supraveghează activitățile de cercetare desfășurate de unitățile de cercetare speciale create în cadrul Ministerului de Interne în temeiul Legii privind criminalitatea organizată.

Pentru funcționarea Biroului de stat pentru investigații, trebuie să fie adoptate acte normative suplimentare, termenele pentru acestea fiind stabilite în dispozițiile finale și tranzitorii ale Codului de procedură penală. Legea care urmează să fie adoptată cu privire la Parchetul General este, de asemenea, esențială în acest sens.

În ceea ce privește crearea unor baze de date centralizate care să conțină informații privind infracțiunile săvârșite de grupurile organizate, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne și al Serviciului de Securitate sunt operaționale baze de date separate. Alte autorități pot avea acces la acestea numai pe baza unei cereri oficiale. Există un ordin emis în 2011 de Ministerul Afacerilor Interne și Serviciile Secrete care cuprinde instrucțiuni privind cooperarea în materie de aplicare a legii în domeniul crimei organizate. Acesta se referă la modalitățile de cooperare (schimbul de informații, crearea de grupuri de lucru, analiza comună a statutului și a structurii infracțiunilor), dar nu conține o perioadă de timp specifică. O astfel de perioadă ar trebui să fie adăugată pentru a se asigura un schimb de informații adecvat și periodic și o activitate de raportare corespunzătoare.

Nu există niciun standard universal pentru stabilirea unei „baze de date comune”: unele țări au o singură bază de date, altele au baze de date separate. Cu toate acestea, este important să se creeze instrumentele necesare pentru o consultare proactivă a tuturor bazelor de date

⁹ Un ordin emis de Parchetul General la 17 august 2012 stabilește procedura pentru stocarea și păstrarea datelor.

disponibile, astfel cum s-a menționat mai sus.

- **Încheierea unui acord operațional cu Europol, în care un accent special să fie pus pe dispozițiile privind protecția datelor**

Negocierea unui acord operațional cu Europol depinde de evaluarea de către acesta a standardelor relevante privind protecția datelor (a se vedea tema 4 de mai jos privind protecția datelor). Evaluarea de către Europol este în curs. Ucraina a răspuns la două seturi de chestionare (în octombrie 2011 și iunie 2012). În scurt timp, Europol va desfășura o misiune în Ucraina, care ar trebui să clarifice situația.

Secțiunea 3 / tema 4 – Protecția datelor

- **Adoptarea unor acte legislative corespunzătoare în domeniul protecției datelor cu caracter personal și instituirea unei autorități independente de supraveghere în domeniul protecției datelor**

Ucraina are o lege de protecție a datelor care este în vigoare din ianuarie 2011, dar care prezintă o serie de lipsuri. Nu există nicio autoritate independentă de supraveghere în domeniul protecției datelor. În noiembrie 2012 și în iulie 2013 au fost adoptate două modificări la Legea privind protecția datelor, alături de câteva modificări aduse Legii privind Avocatul Poporului, prin care se viza trecerea în competența acestuia a funcțiilor de protecție a datelor. Modificările aduse Legii privind protecția datelor și Legii privind Avocatul Poporului urmează să intre în vigoare la 1 ianuarie 2014.

S-au realizat progrese semnificative în ceea ce privește remedierea lipsurilor constatate, iar în prezent cadrul legislativ corespunde în linii mari standardelor europene, inclusiv acquis-ului UE.

Modificările aduse Legii privind protecția datelor au introdus excepția esențială a prelucrării datelor în scopuri artistice și jurnalistice, care nu se limitează numai la jurnalismul profesional. Drepturilor persoanelor vizate și definiția operatorului de date au fost clarificate, iar sistemul de înregistrare, căruia i s-a adus critica de a fi birocratic, a fost înlocuit cu un sistem de notificare a prelucrărilor de date sensibile. Cu toate acestea, trebuie rezolvate următoarele aspecte: definiția consimțământului persoanei vizate ar trebui să fie reintegrată în lege și notificările ar trebui să aibă loc înainte de prelucrarea datelor sensibile și nu ulterior, astfel cum este prevăzut în prezent. Ar trebui să se acorde o atenție specială pentru asigurarea echilibrului adecvat între libertatea de expresie și dreptul la viață privată. În acest scop, o interpretare corespunzătoare a restricțiilor de acces la datele cu caracter personal va fi, de asemenea, esențială pentru a se evita un impact negativ asupra accesului la informațiile publice.

În ceea ce privește cadrul instituțional, a fost înființată o autoritate independentă de supraveghere a protecției datelor prin atribuirea acestei sarcini Avocatului Poporului, a cărui independență este garantată prin condițiile de numire și revocare și prin existența unui buget

separat. Competențele Avocatului Poporului sunt bine definite în lege (furnizarea de informații, primirea plângerilor, efectuarea de cercetări, raportarea încălcărilor către instanță, monitorizarea noilor practici, stabilirea categoriilor de prelucrare a datelor care trebuie notificate, adoptarea de recomandări etc.). Cu toate acestea, competența sa va trebui să fie extinsă la sectorul privat. Serviciul de protecție a datelor, care funcționează din 2011, va fi desființat. Un ordin comun al Avocatului Poporului și al Ministrului Justiției a fost adoptat în luna septembrie a anului curent și conține un plan de acțiune în care sunt indicate măsurile necesare pentru transferul administrativ de competențe către Avocatul Poporului. Rămâne de văzut în ce mod vor fi asigurate resursele umane și financiare necesare și în ce mod va fi mărită capacitatea Avocatului Poporului, pentru ca acesta să își poată duce la îndeplinire noile sarcini. Trebuie adoptate și alte acte de punere în aplicare înainte de sfârșitul anului curent. Un nou proiect de lege prin care Avocatul Poporului primește competențe și în sectorul privat și care conține noțiunea de acord al titularului de date cu caracter personal face în prezent obiectul unei consultări interinstituționale.

- **Ratificarea convențiilor internaționale relevante, cum ar fi Convenția pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal și protocolul la aceasta din 2001**

Ucraina a ratificat deja atât Convenția din 1981 a Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cât și protocolul adițional la aceasta din 2001, cu privire la autoritățile de control și fluxul transfrontalier al datelor, care a intrat în vigoare în țară la 1 ianuarie 2011.

Secțiunea 4 – Relațiile externe și drepturile fundamentale

Evaluare generală

Ucraina a realizat progrese în legătură cu secțiunea 4, și anume în ceea ce privește **relațiile externe și drepturile fundamentale**. Mai precis, a abordat aspectul emiterii nediscriminatorii a documentelor de identitate pentru refugiați și apatrizi, prelungind în mod adecvat perioada de valabilitate a acestora. A adoptat o lege privind prevenirea și combaterea discriminării. De asemenea, Ucraina a adoptat o strategie și un plan de acțiune cu privire la incluziunea socială a minorității rome. A simplificat procedurile de înregistrare și de radiere a reședinței.

Legislația **antidiscriminare** adoptată în septembrie 2012 reprezintă un pas înainte în direcția cea bună, dar încă nu este suficient de cuprinzătoare. Mai exact, securitatea juridică este în continuare insuficientă în ceea ce privește domeniul de aplicare al legii, mai ales cu privire la interzicerea discriminării pe motive de identitate de gen și orientare sexuală, în special în ceea ce privește accesul la un loc de muncă și la formare profesională. De asemenea, în absența inversării sarcinii probei și având în vedere lipsa de clarificări în ceea ce privește mecanismele de despăgubire, drepturile victimelor nu sunt protejate în mod corespunzător.

În ceea ce privește incluziunea **minorității rome** au fost adoptate documente (strategia și planul de acțiune) care oferă un cadru specific de politică și declanșează integrarea în această privință, însă ele prezintă în continuare mai multe deficiențe.

Deși au fost îmbunătățite, procedurile de **înregistrare** și de radiere a reședinței pot prezenta dificultăți pentru grupurile vulnerabile.

Observații detaliate

Secțiunea 4 / tema 1 – Libertatea de circulație în interiorul Ucrainei

- **Revizuirea cadrului juridic și de reglementare privind procedurile de înregistrare și radiere pentru cetățenii ucraineni și șederea legală pentru străini sau apatrizi în vederea evitării restricțiilor sau a obligațiilor nejustificate privind libertatea de circulație în interiorul Ucrainei, cu accent pe condițiile de ședere legală fără înregistrare a reședinței și pe măsurile aplicate în cazul neînregistrării, precum și pe responsabilitatea chiriașilor**

Legea de modificare a anumitor legi din Ucraina cu privire la înregistrarea reședinței și a domiciliului persoanelor în Ucraina a intrat în vigoare la 5 august 2012.

În temeiul noului cadru juridic, sistemul de înregistrare a reședinței a fost pus sub jurisdicția Serviciului de Stat pentru Migrație, agenție a Ministerului Afacerilor Interne care a fost creată în decembrie 2010 (Decretul nr. 1085/2010 al Președintelui Ucrainei din 9 decembrie 2010, Decretul nr. 405/2011 al Președintelui Ucrainei din 6 aprilie 2011;) și care a primit numeroase sarcini în domeniul politicii de migrație și azil și al înregistrării persoanelor.

Noul cadru juridic a introdus unele îmbunătățiri prin care procedurile ar trebui să devină mai puțin împovărătoare, mai rapide și mai eficiente. Spre deosebire de vechea reglementare, înregistrarea se efectuează în prezent în ziua în care persoana depune comunicarea în cauză la biroul Serviciului de Stat pentru Migrație. Cu alte cuvinte, în prezent, radierea fostului loc de reședință și înregistrarea noului loc de reședință au loc simultan, în aceeași zi. Procedura de înregistrare poate fi efectuată, de asemenea, prin intermediul unui reprezentant legal, nu doar personal. Posibilitatea de înregistrare a fost extinsă, de asemenea, la cazurile în care persoana își are reședința într-o instituție socială specializată (centre de îngrijire și asistență, internate, centre de reabilitare etc.) și nu doar în apartamente și locuințe private.

În ceea ce privește înregistrarea, este valabilă în continuare cerința ca persoana care solicită înregistrarea să dispună de un titlu de proprietate asupra unei locuințe sau a unui teren sau de un contract cu un locator. Radierea reședinței poate fi realizată pe baza unei cereri individuale, a unui certificat de deces, a unei hotărâri judecătorești prin care se pierde dreptul de proprietate sau de folosință asupra unei locuințe, dar și la solicitarea proprietarului locuinței, în cazul în care contractul de închiriere a expirat. Acest lucru poate crea dificultăți în obținerea sau menținerea înregistrării pentru persoanele care aparțin categoriilor vulnerabile, cum ar fi refugiații sau membrii comunităților rome care trăiesc în așezări improvizate, astfel survenind necesitatea anumitor măsuri corective în acest sens. Posibilitatea ca persoanele fără adăpost să se înregistreze prin intermediul unor centre de asistență socială ar putea să nu răspundă în mod suficient nevoilor acestor grupuri.

În conformitate cu Legea privind libertatea de circulație¹⁰, înregistrarea locului de reședință al unei persoane sau absența unei astfel de înregistrări nu poate constitui un temei nici pentru exercitarea, nici pentru restricționarea drepturilor și a libertăților consacrate în Constituția și legislația Ucrainei și în tratatele internaționale obligatorii. În practică însă, dovada înregistrării este, de regulă, o cerință pentru obținerea accesului la îngrijiri medicale, pentru înscrierea copiilor în școli și pentru obținerea de pensii sau prestații sociale, iar persoanele se pot confrunta cu probleme în ceea ce privește accesul la astfel de drepturi sociale fundamentale atunci când se află departe de locul de reședință înregistrat. Prin urmare, practica actuală ar trebui să fie revizuită în etapa de punere în aplicare.

¹⁰ Legea 1382-IV din decembrie 2003 privind libertatea de circulație și libertatea de alegere a locului de reședință în Ucraina.

În general, Legea privind libertatea de circulație și regulamentele juridice aferente acordă cetățenilor străini drepturi și responsabilități în condiții de egalitate cu cetățenii ucraineni (cu unele excepții), cu condiția ca persoana străină sau apatridă să aibă un statut juridic în Ucraina în conformitate cu legislația în domeniul migrației și azilului. Cetățenii străini care locuiesc în Ucraina sunt obligați din punct de vedere juridic să își înregistreze locul de reședință în termen de 10 de zile de la sosirea la noul loc de reședință, calculat, conform interpretării uzuale, de la data eliberării permisului legal de către autoritățile competente.

Secțiunea 4 / tema 2 – Condițiile și procedurile pentru eliberarea documentelor de identitate

- **Revizuirea cadrului juridic și de reglementare în vederea garantării unui acces efectiv la documente de călătorie și de identitate, fără discriminare, în special în ceea ce privește grupurile vulnerabile**

Autoritățile ucrainene au dat curs recomandării formulate în cel de al doilea raport privind progresele înregistrate de a nu reduce în mod nejustificat perioada de valabilitate a documentelor de ședere permanentă pentru apatrizi, a documentelor interne ale refugiaților și a documentelor de călătorie. În 2012 au fost efectuate modificări legislative pe baza cărora certificatul de refugiat este valabil pe o perioadă de cinci ani și prin care se asigură că documentul de călătorie pentru refugiați (document de călătorie conform Convenției privind refugiații) este eliberat pentru perioada de valabilitate a certificatului de refugiat, cu condiția ca certificatul să fie eliberat pe cel puțin cinci ani [articolul 34 alineatul (5)]. Dispozițiile sunt în prezent în deplină conformitate cu cele din Legea privind refugiații din 2011. Ar trebui să se efectueze ajustările necesare în ceea ce privește statutul protecției subsidiare și pentru evitarea dificultăților de a beneficia pe deplin de drepturi mai cuprinzătoare în legătură cu statutul de protecție subsidiară.

Secțiunea 4/ tema 3 – Drepturile cetățenilor, inclusiv protecția minorităților

- **Adoptarea unei legislații exhaustive împotriva discriminării, astfel cum a fost recomandat de către organismele de monitorizare ale ONU și ale Consiliului Europei, în vederea asigurării unei protecții efective împotriva discriminării**

În septembrie 2012, Ucraina a adoptat Legea privind prevenirea și combaterea discriminării, o lege-cadru care ar trebui să furnizeze instrumentele necesare pentru asigurarea unei protecții efective împotriva discriminării. Deși adoptarea legii constituie un progres, aceasta nu îndeplinește toate cerințele europene și internaționale. Mai exact, legea nu oferă un grad suficient de securitate juridică în ceea ce privește interzicerea discriminării pe motive de

identitate de gen și orientare sexuală. Legea nu a contribuit la consolidarea protecției drepturilor victimelor, întrucât nu a fost introdusă inversarea sarcinii probei. În afară de aceasta, lipsesc definițiile pentru anumite forme de discriminare, în special pentru segregare, victimizare și discriminarea multiplă. Aceste aspecte ar trebui să fie abordate într-un mod care să asigure o securitate juridică incontestabilă. În plus, trebuie să fie clarificate anumite aspecte legate de domeniul de aplicare (de exemplu, dacă acesta se extinde la sectorul privat, dacă sunt cuprinse toate aspectele drepturilor forței de muncă, inclusiv formarea profesională și participarea la organizații de lucrători) și dispozițiile privind amenajările corespunzătoare pentru persoanele cu handicap. În martie 2013, guvernul a prezentat Parlamentului o serie de modificări ale legii, care, printre altele, includ interzicerea discriminării pe motive de orientare sexuală la angajare și abordează aspectul sarcinii probei. Cu toate acestea, propunerea nu a fost supusă votului în cursul sesiunilor parlamentare de primăvară sau de toamnă.

Deși Avocatul Poporului a fost desemnat ca instituție cu responsabilități de punere în aplicare a legii antidiscriminare, acesta nu are competența de a se ocupa de cazuri de discriminare care apar între persoane fizice sau între persoane fizice și persoane juridice. Ucraina a anunțat o modificare legislativă care va permite Avocatului Poporului să se ocupe de cazuri de discriminare între cetățeni și/sau între cetățeni și întreprinderi sau persoane juridice de drept privat. Această modificare nu a fost încă adoptată.

În ceea ce privește combaterea discriminării, Comisia va continua să urmărească îndeaproape toate evoluțiile referitoare la proiectele de lege în curs nr. 0711 (ulterior 0945), precum și 0290, luând în considerare preocupările exprimate de Comisia de la Veneția în avizul său¹¹.

- **Respectarea activă a recomandărilor specifice ale organismelor ONU, ale OSCE/ODIHR, ale Consiliului Europei/ECRI și ale organizațiilor internaționale pentru drepturile omului la punerea în aplicare a politicilor pentru combaterea discriminării, protecția minorităților și combaterea infracțiunilor săvârșite din ură**

Ucraina a ratificat Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale în mai 1998 și Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare în ianuarie 2006. În iunie 2012, Ucraina a adoptat Legea privind principiile politicii lingvistice de stat.

Pentru a da curs recomandărilor anterioare formulate de Comisie în ultimul său raport privind progresele înregistrate, Ucraina a adoptat, în aprilie și, respectiv, în septembrie 2013, o strategie și un plan de acțiune cu privire la includerea minorității rome. Deși ambele documente au fost discutate cu societatea civilă locală, acestea nu au fost supuse consultării cu OSCE și Consiliul Europei înainte de adoptare, iar principalele recomandări formulate de

¹¹ A se vedea Avizul 707/2012 emis de Comisia de la Veneția a Consiliului Europei la 18 iunie 2013.

societatea civilă nu au fost incluse în textul aprobat. Pentru a urmări o politică reală în această privință, este necesar un scenariu de referință mai elaborat, cu o definiție cuantificată a problemei (de exemplu, estimări ale numărului de romi fără documente și estimări ale numărului de copii romi care nu urmează o formă de învățământ). În plus, măsurile și calendarul ar trebui să fie descrise în detaliu și va fi necesar să se asigure resurse adecvate și o implicare reală a societății civile în procesul de punere în aplicare. Pentru a asigura o respectare corespunzătoare a acestor documente de politică, în etapa de punere în aplicare, vor trebui instituite un organism de coordonare și un mecanism de monitorizare. În prezent, unitatea responsabilă cu politicile privind romii face parte din Ministerul Culturii, în timp ce multe aspecte-cheie în domeniul politicii sociale și al protecției drepturilor omului intră în sfera de competență a altor servicii ministeriale.

Ucraina a ratificat Protocolul facultativ la Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap din 13 decembrie 2006; acesta a intrat în vigoare în Ucraina la 4 februarie 2010. Ucraina a adoptat o serie de măsuri legislative privind accesibilitatea locurilor și a serviciilor publice.

- **Ratificarea instrumentelor relevante ale ONU și ale Consiliului Europei pentru lupta împotriva discriminării**

Ucraina este parte la majoritatea textelor ONU și ale Consiliului Europei privind protecția drepturilor omului și lupta împotriva discriminării.

Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a îmbunătăți legislația în materie de combatere a discriminării și pentru alinierea legislației existente la dispozițiile tratatelor ratificate și ale convențiilor internaționale, descrise mai detaliat în rândurile de mai sus.

- **Precizarea condițiilor și a circumstanțelor pentru dobândirea cetățeniei ucrainene**

Condițiile și circumstanțele pentru dobândirea cetățeniei ucrainene sunt reglementate de Legea privind cetățenia ucraineană, adoptată la 18 ianuarie 2001. Ucraina a adoptat principiul cetățeniei unice. Legea promovează principiul egalității în fața legii a cetățenilor ucraineni, indiferent de temeiul, ordinul și data dobândirii cetățeniei. Din acest punct de vedere, legea corespunde Convenției europene asupra cetățeniei, care a intrat în vigoare în 2000. Ucraina a semnat în 2006, dar nu a ratificat încă, Convenția a Consiliului Europei privind evitarea apatridiei în situația de succesiune a statelor.

III. Evaluare globală și etapele următoare

Conform metodologiei stabilite, Comisia a evaluat în permanență și a raportat cu regularitate (primul raport, septembrie 2011; al doilea raport, februarie 2012) cu privire la îndeplinirea de către Ucraina a criteriilor de referință ale Planului de acțiune privind liberalizarea vizelor (PALV), pe baza informațiilor și a textelor legislative adoptate pe care le-a pus la dispoziție Ucraina, precum și în urma misiunilor de evaluare la fața locului desfășurate de angajați ai Comisiei și ai SEAE, însoțiți de experți din statele membre.

Pe lângă procesul de raportare intensivă privind PALV, Comisia a continuat să monitorizeze, de asemenea, progresele înregistrate de Ucraina în domeniile relevante ale PALV în cadrul Comitetului mixt UE-Ucraina de facilitare a eliberării vizelor, al Comitetului UE-Ucraina de readmisie și al Subcomitetului mixt UE-Ucraina nr. 3. În fiecare dintre comitetele respective, dialogul și cooperarea dintre UE și Ucraina se consideră a fi într-un stadiu avansat.

Dialogul dintre UE și Ucraina privind vizele a continuat să reprezinte un instrument important și eficace pentru promovarea reformelor în domeniul justiției și al afacerilor interne, precum și în alte domenii. Concluzia evaluării a fost aceea că Ucraina a înregistrat **progrese substanțiale în toate cele patru secțiuni ale PALV**, în special de la sfârșitul anului 2012, accelerând punerea în aplicare și adoptarea unei serii de măsuri legislative importante în vederea remedierii deficiențelor identificate. Cu toate acestea, mai sunt de îndeplinit câteva cerințe importante ale primei faze. În ceea ce privește **securitatea documentelor**, utilizarea amprentelor digitale ca o caracteristică biometrică obligatorie pentru pașapoarte trebuie să fie reglementată mai clar. În ceea ce privește **azilul**, trebuie efectuate anumite modificări referitoare, în special, la protecția temporară și subsidiară și la asistența medicală de urgență pentru solicitanții de azil. În ceea ce privește **combaterea corupției**, legislația trebuie să fie consolidată în continuare, în special prin prevederea unor sancțiuni disuasive pentru sectorul privat, prin asigurarea unor controale imparțiale ale declarațiilor de avere, prin consolidarea normelor privind achizițiile publice și prin stabilirea unor norme corespunzătoare privind imunitatea. În sfârșit, cadrul legislativ privind **combaterea discriminării** trebuie să fie mai bine consolidat pentru a asigura o protecție juridică adecvată împotriva discriminării, în conformitate cu standardele europene și internaționale. Sunt așteptate informații suplimentare în ceea ce privește măsurile avute în vedere pentru finalizarea cadrului legislativ și instituțional privind protecția datelor.

Comisia va continua să lucreze în strânsă legătură cu autoritățile ucrainene pentru soluționarea rapidă a problemelor identificate mai sus, urmând să prezinte o comunicare Parlamentului European și Consiliului după adoptarea tuturor măsurilor prevăzute în prima fază a PALV.